

دولت الکترونیک، الزامات وزیرساخت‌ها

بانوی استاندارد ایران
گواهی و تندیس شایستگی
مدیریت زنان کارآفرین سال
۲۰۱۶ اتحادیه اروپا را در پاریس
دریافت کرد

مراسم
روز جهانی
استاندارد
برگزار شد

گزارش صنایع انفورماتیک

فصلنامه تخصصی

مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک

شماره ۲۸ | پاییز ۱۳۹۵

صاحب امتیاز: مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک

مدیر مسئول: ویدا سینا

مدیر اجرایی: افسانه عبادی

مدیر فنی: رامین رضایی

روابط عمومی: فریبا نبی زاده

همکاران این شماره: مهرداد لطفعلیان

هادی اسکندی، بهاره هدایت، مهری یحیایی

نشانی: تهران، خیابان کریم خان زند، خیابان شهید

عضدی (آبان جنوبی)، خیابان رودسر، پلاک ۳

تلفن: ۵۰-۸۸۹۲۵۹۴۳ (خط ۱۰) فکس: ۸۸۹۳۷۶۵۸

مجری فصلنامه: اکبر کریمی [۰۹۱۲۳۰۸۹۳۰۳]

www.rcii.ir

نشانی آزمایشگاه‌ها:

آزمایشگاه سنجش

مجتمع آزمایشگاهی اداره کل
استاندارد و تحقیقات صنعتی
هرمزگان مستقر در اسکله شهید
رجایی

تلفن: ۰۷۶۳۳۵۱۴۲۵۹

فکس: ۰۷۶۳۳۵۱۴۲۵۸

آزمایشگاه سنجش

تهران، خیابان کریم خان زند،
خیابان شهید عضدی (آبان جنوبی)،
خیابان رودسر، پلاک ۳

تلفن: ۸۸۹۲۵۹۵۰ (خط ۱۰)

فکس: ۸۸۹۳۷۶۵۸

آزمایشگاه سنجش

بندر لنگه، بلوار معلم، حسین آباد
شمالی، خیابان گلایل، نبش گلایل
پنجم

تلفن: ۰۷۶۴۴۲۲۲۴۷۶

آزمایشگاه سنجش

شهرک صنعتی پرند،
بلوار فن آوری، خیابان گلزار
خیابان گلگشت، قطعه D7

تلفن: ۵۶۴۱۸۸۹۲

سرمقاله

ویدا سینا

مدیر عامل مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک

دولت الکترونیک، الزامات و زیرساخت‌ها

یکی از اهداف کلان کشور که در برنامه‌های پنج‌ساله نیز منعکس شده، حرکت به سوی دولت الکترونیک است. در این راستا همایش‌ها و جلسات متعددی برگزار شده، اما آنچه حائز اهمیت است بررسی زیرساخت‌ها و الزامات دولت الکترونیک است که شاید کمتر به‌صورت عملیاتی به آن توجه شده باشد.

آنچه مسلم است، هدف از راه‌اندازی دولت الکترونیک، افزایش سرعت و کیفیت خدمات و جلوگیری از مسافرت‌های درون‌شهری شهروندان برای انجام امور جاری است، اما چقدر مسئولان محترم در نیل به این اهداف موفق بوده‌اند؟

اکنون در بسیاری از سازمان‌ها، پورتال سازمان به ظاهر پذیرش درخواست‌های ارباب رجوع را انجام می‌دهند ولی اگر درخصوص کیفیت و سرعت خدمات از ارباب رجوع نظرسنجی شود، در بسیاری از موارد با عدم رضایت مواجه خواهیم بود. علت چیست؟

دولت الکترونیک نیاز به زیرساخت‌های قدرتمند انتقال داده‌ها دارد که این موضوع تقریباً در دولت یازدهم مورد توجه قرار گرفته و اقدامات بسیار خوبی نیز در این حوزه در حال رخداد است. در گام بعدی استاندارد بودن نرم‌افزارهای ارائه خدمات برخط (آنلاین) در ارائه خدمات الکترونیک با کیفیت و امنیت بالا بسیار مهم خواهند بود.

متأسفانه این بخش کمتر مورد توجه تصمیم‌گیرندگان دولتی قرار گرفته است. در حوزه امنیت و کیفیت سامانه‌ها و نرم‌افزارهای خدمات الکترونیک کمتر سازمانی را می‌توان یافت که طراحان نرم‌افزار را ملزم به دریافت استانداردهای لازم برای نرم‌افزار و سامانه کرده باشند. بسیاری از سامانه‌ها و نرم‌افزارهای ارائه‌کننده خدمات دولت الکترونیک مانند ثبت احوال، گمرک، بانک، ثبت شرکت‌ها و مالکیت‌های معنوی و حتی سامانه‌های خاص مربوط به سازمان‌ها و نهادها، اطلاعات محرمانه‌ای را دریافت و منتقل می‌کنند که افشاء آنها می‌تواند امنیت ملی کشور یا امنیت اجتماعی و اقتصادی خانوارها را مورد تهدید قرار دهد.

از مسئولان و تصمیم‌گیرندگان در این حوزه درخواست می‌شود تا جهت افزایش کیفیت و امنیت خدمات الکترونیک و در نتیجه افزایش اعتماد کاربران به دولت الکترونیک، رعایت امضای دیجیتال و استانداردهای امنیت و کیفیت نرم‌افزار را جزو الزامات سامانه‌های دولت الکترونیک قرار دهند.

بانوی استاندارد ایران گواهی و تندیس شایستگی مدیریت زنان کارآفرین سال ۲۰۱۶ اتحادیه اروپا را در پاریس دریافت کرد

روزنامه دنیای اقتصاد مورخ ۹۵/۹/۲ طی مصاحبه‌ای با مدیرعامل مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک، ویدا سینا را به عنوان بانوی استاندارد معرفی کرد و همچنین خاطر نشان کرد: این بانوی کارآفرین اخیراً گواهی و تندیس شایستگی مدیریت زنان کارآفرین سال ۲۰۱۶ اتحادیه اروپا در پاریس را دریافت کرد در زیر به شرح مصاحبه ویدا سینا با روزنامه دنیای اقتصاد می‌پردازیم.

دستگاه‌های صوتی و تصویری، تست EMC (تشعشعات الکترومغناطیسی) لیزر، تجهیزات امنیتی، قطعات خودرو، سرورها، نرم‌افزارها و سامانه‌هایی را که تولید یا وارد کشور می‌شوند در آزمایشگاه‌های فوق تخصصی مان آزمایش کرده و تقلبی یا غیر استاندارد بودن آنها را بررسی می‌کنیم. ویدا سینا افزود: تاکید ما به واردکنندگان و تولیدکنندگان احترام به حقوق شهروندی است، چرا که اگر کالا غیر استاندارد باشد برای مصرف کننده عوارض و لطماتی در پی خواهد داشت که گاه غیر قابل جبران است.

بی توجهی به استانداردها هدررفت سرمایه‌ها

مدیرعامل مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک خاطرنشان کرد: بی توجهی به استانداردها باعث هدر رفتن سرمایه‌ها در حوزه تولید می‌شود و این در حالی است که توجه به استانداردها در بالا رفتن صرفه اقتصادی تولید و ارتقای جایگاه مصرف کننده به عنوان یکی از ارکان چرخه بازار بسیار حائز اهمیت است. وی بخش خصوصی را

مالیاتی و قاچاق کالا عرصه گسترده‌تری پیدا می‌کند و صنایع قادر نخواهند بود در رقابت‌های عادلانه نیروی خود را صرف حضور در بازارهای داخلی و خارجی کنند. در این شرایط بنگاه‌های اقتصادی نیز تضعیف شده و قادر نیستند اقتصاد کشور را به حرکت درآورند. سینا که مدیر مسئول نشریه انفورماتیک نیز است، بحث استاندارد را یکی از حلقه‌های رشد اقتصادی دانست و در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد افزود، با افزایش و تنوع در تولید کالاها، بازاری نو برای کالاهای جدید ایجاد شده که رعایت استاندارد و لزوم حمایت از مصرف کنندگان را بیش از پیش ضروری می‌کند.

این بانوی کارآفرین که اخیراً گواهی و تندیس شایستگی مدیریت زنان کارآفرین سال ۲۰۱۶ اتحادیه اروپا را در پاریس دریافت کرده است، درباره نقش مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک در استاندارد تصریح کرد: ما به عنوان بخش خصوصی در کنار استاندارد و سازمان‌های نظارتی بالادستی، کالاهای لوازم خانگی و تجهیزات پزشکی، تجهیزات ICT،

مدیرعامل مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک، خروج از رکود اقتصادی را ایجاد اشتغال از طریق تعاونی‌های تولیدی، ولی نه بصورت تعاونی‌های فعلی می‌داند. ویدا سینا که به عنوان بانوی استاندارد، مدیر عامل مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک و یکی از زنان با سابقه کشور در کارآفرینی است، بر این باور است زمانی که مردم بجای دریافت پاران، سهامدار شرکت‌های تعاونی محلی خود شوند، آنگاه شاهد اشتغال‌زایی و کاهش نرخ بیکاری، افزایش امنیت اجتماعی و سرانجام رشد و شکوفایی اقتصاد خواهیم بود. وی می‌گوید: ماهانه بالغ بر ۳ هزار و ۶۰۰ میلیارد تومان پاران به قشرهای مختلف پرداخت می‌شود در حالی که اگر این مبلغ وارد جریان تولید شود، اقتصاد کشور از رکود خارج خواهد شد. پول نفت باید صرف توسعه زیرساخت‌ها و دانش فنی شود نه مسایل روزمره و پرداخت حقوق، همین مسئله به تنهایی باعث تشدید رکود در بازار می‌شود. وی بر این باور است زمانی که چرخه اقتصاد از مسیر واقعی خود خارج شود، دور زدن‌های

تلاش مضاعف زنان در مقابل مردان

عضو فدراسیون ICT اتاق ایران در ادامه گفت‌وگو به نقش زنان در جامعه امروز و تلاش ۳ برابری آنها در مقابل مردان اشاره کرد و گفت: اگر امروز یک مرد در جامعه با توان A فعالیت دارد، یک زن در همان شرایط یکسان با توان ۳A کار می‌کند. این به معنای آن است که خانم‌ها برای دستیابی به موفقیت باید فشار بیشتری را نسبت به مردان تحمل کنند. وی افزود: در حال حاضر بانوان موفق بسیاری در کشور هستند که برای هر قدمی که در مسیر موفقیت خود برداشته‌اند زحمت بسیار کشیده‌اند. بنابراین دستیابی به موفقیت غیر ممکن نیست به شرطی که بانوان جامعه خود را باور داشته باشند.

ویدا سینا با اشاره به اینکه همه ما از سرمایه‌های این مرز و بوم بهره‌برده‌ایم و باید دین خود را به میهن مان ادا کنیم، یادآور شد، قطعاً حضور فعال تک تک ما در جامعه می‌تواند به ارتقای سطح علمی، فرهنگی و اجتماعی کمک کند.

برای ایجاد رقابت سالم در تولید را بسیار با اهمیت دانست و با اشاره به اینکه هدایت نشدن صحیح بنگاه‌ها باعث اتلاف سرمایه ملی می‌شود تصریح کرد: دادن موافقت اصولی و پروانه بهره‌برداری بدون بررسی اصولی، سبب شد تا وضعیت تقاضاهای بالفعل و بالقوه داخلی و خارجی در نظر گرفته نشود، بسیاری از شرکت‌های تولیدی را به ورشکستگی بکشاند و به تلف شدن سرمایه ملی منجر شود. وی یادآور شد که سهامداران مجموعه مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک حدود ۲۵ سال است هیچ سودی دریافت نکرده‌اند و این در حالی است که طی این سال‌ها تمام سودها در قالب طرح‌های توسعه‌ای جدید به مجموعه باز گشته است. سینا با اشاره به اینکه مجموعه یاد شده از صفر و بدون هیچ حمایتی کار خود را آغاز کرده و اکنون به بزرگ‌ترین آزمایشگاه تخصصی کشور تبدیل شده و در رتبه برترین‌ها جای دارد، اظهار امیدواری کرد که این مرکز تا سال ۱۴۰۴ رتبه نخست خاورمیانه را از آن خودسازد.

همکار صدیق دولت دانست و گفت: همراهی و حمایت دولت در توسعه آزمایشگاه‌های همکار خصوصی در زمینه بررسی استانداردها و تخصیص اعتبارات بانکی به آنها، بسترهای مناسب و لازم را ایجاد و مسیر فعالیت‌ها را تسهیل می‌کند که در نهایت انگیزه بخش خصوصی برای سرمایه‌گذاری و توسعه بیشتر را به همراه دارد. همین امر زمینه‌ساز حرکت پرشتاب بازار به سمت تولید و واردات کالاهای مناسب و با کیفیت خواهد شد.

این بانوی کارآفرین که عضو هیئت رییسه سندیکای تولیدکنندگان فناوری اطلاعات نیز است، با اشاره به اینکه تولید، بدون در نظر گرفتن استانداردهای بین‌المللی محکوم به شکست خواهد بود، اظهار کرد: اگر تولیدکننده نتواند به بازارهای جهانی راه یابد، پس از اشباع بازار داخل عدم توانمندی در رقابت‌های داخلی باید به تعطیلی بنگاه خود بیاندیشد، بنابراین یکی از ارکان حمایت از تولیدکننده، تولید کالا یا خدمات منطبق با استانداردهای بین‌المللی است. وی فراهم کردن شرایط لازم

خبر کوتاه

دریافت لوح سپاس مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک از اداره کل استاندارد استان هرمزگان

در مراسم روز جهانی استاندارد در بندرعباس، مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک از طرف اداره کل استاندارد استان هرمزگان لوح سپاس دریافت کرد.

خبر کوتاه

حضور مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک در نمایشگاه لیزر و صنایع وابسته

نمایشگاه لیزر و صنایع وابسته همزمان با چهارمین کنفرانس لیزر و کاربردهای آن در تاریخ ۱۱ الی ۱۳ آبان ماه سال جاری در دانشکده فیزیک دانشگاه صنعتی شریف به همت سازمان انرژی اتمی و با حضور فعالان این عرصه از جمله پژوهشگاه لیزر سازمان انرژی اتمی، مرکز ملی علوم و فنون لیزر، صنایع الکترواپتیک صایران و بخش‌های صنعتی، دانشگاهی (از جمله شهید بهشتی)، خصوصی (الکترواپتیک پارس، مهر اپتیک، نور صنعت پارس) و همچنین آزمایشگاه لیزر مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک برگزار شد.

مراسم روز جهانی استاندارد برگزار شد

تعیین کننده‌ای در رشد اقتصادی کشور دارد. استاندارد سخت‌بُست و حداقل‌ها است. باید در راستای اخذ استانداردهای بالاتر اهتمام بیشتر و ویژه‌تری صورت گیرد و باید استانداردهایی داشته باشیم که در سطوح جهانی قابل قبول باشند. حجت‌الاسلام مصطفی پورمحمدی وزیر محترم دادگستری با تأکید بر اینکه وجود استاندارد با توجه به بازار گسترده و حجم کالاها از ضروریات جامعه امروز است، فرمودند: بدون استاندارد نباید هیچ‌گونه کالا و خدمتی ارائه شود، استاندارد کف مقررات است.

مراسم روز جهانی استاندارد در روز دوشنبه ۲۶ مهر ماه در مرکز همایش‌های سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران برگزار شد. رئیس محترم سازمان ملی استاندارد ایران، سرکار خانم پیروزبخت اخذ استاندارد پیش از تولید محصولات را ضروری دانسته و تأکید کردند این مهم نباید به بعد از تولید موکول شود. دیگر سخنران این مراسم معاون اول محترم رئیس جمهور، جناب آقای اسحاق جهانگیری بود. ایشان با بیان اینکه هدف‌گیری تولیدکنندگان داخلی باید بازارهای بین‌المللی باشید، فرمودند: استاندارد نقش

Fog Computing or Edge Computing

رایانش ابری در اینترنت اشیا

■ مهرداد لطفعلیان ■

مقدمه

IoT طراحی نشده‌اند. تعداد زیادی از تجهیزاتی که قبلاً به اینترنت متصل نبودند، در حال حاضر روزانه بیش از ۲ اگزابایت داده تولید می‌کنند. تا سال ۲۰۲۰، حدود ۵۰ میلیارد شیء به اینترنت متصل خواهند شد که انتقال تمامی داده‌های تولید شده توسط آنها به Cloud جهت انجام فرآیند تجزیه و تحلیل مستلزم پهنای باند بسیار زیادی است و مدل‌های کنونی Cloud، برای حجم، تنوع و سرعت داده‌هایی که IoT ایجاد می‌کند، طراحی نشده‌اند. این حجم وسیع از اشیاء می‌توانند انواع بی‌شماری از اشیاء جدید را نیز ارائه نمایند (شکل ۱). برخی از آنها شامل دستگاه‌هایی هستند که جهت اتصال به Controller از پروتکل‌های صنعتی استفاده می‌کنند نه IP، بنابراین با توجه به این موضوع، قبل از ارسال اطلاعات به Cloud برای تجزیه و تحلیل و یا ذخیره‌سازی باید آنها را به IP تبدیل کرد.

امروزه با توجه به اینکه اینترنت اشیا یا (Internet of Things (IoT به ارائه داده‌های حجیم در طیف وسیع می‌پردازد، این تهدید وجود دارد که در زمان انتقال داده‌ها به Cloud جهت تجزیه و تحلیل، فرصت انجام هرگونه فعالیتی بر روی آنها از بین برود. قصد داریم به بررسی یک مدل جدید برای تجزیه و تحلیل و فعالیت بر روی داده‌های IoT بپردازیم که Edge Computing یا Fog Computing نامیده می‌شود و شامل اقدامات زیر می‌باشد:

- (۱) به جای ارسال حجم زیادی از داده‌های IoT به Cloud، به تحلیل داده‌های حساس به زمان یا Time-Sensitive در لبه (Edge) شبکه و در نزدیکی مکانی که اطلاعات ایجاد شده‌اند، می‌پردازد.
- (۲) بر اساس Policy‌های اعمال شده، در مدت زمان چند میلی‌ثانیه بر روی داده‌های IoT فعالیت می‌کند.
- (۳) داده‌های انتخاب شده را برای تحلیل و بررسی مبتنی بر تاریخ و ذخیره‌سازی بلندمدت به Cloud می‌فرستد.

مزایای استفاده از IoT

IoT، کسب اطلاعات در مورد رویدادها و پاسخ‌گویی به آنها را تسریع می‌نماید. زمان پاسخ‌گویی کوتاه‌تر در صنایعی نظیر صنایع تولیدی، نفت و گاز، خدمات رفاهی، حمل و نقل، معدن و بخش دولتی می‌تواند موجب بهبود خروجی کار، ارتقای سطح خدمات و افزایش امنیت شود.

زیرساخت مناسب جهت استفاده از Fog Computing

سرمایه‌گذاری روی IoT مستلزم نوع جدیدی از زیرساخت‌ها می‌باشد که مدل‌های فعلی Cloud برای حجم، تنوع و سرعت داده‌های ارائه شده توسط

شکل ۱: اتصال تعداد زیادی از اشیاء و انواع مختلف آن به Cloud با توجه به ساختار کنونی امکان پذیر نمی‌باشد.

اتصال Storage، Network و Computing، می‌تواند یک Fog Node باشد. به عنوان نمونه می‌توان از Controllerها، سوئیچ‌ها، روترها، سرورهای Embed شده و دوربین‌های مداربسته نام برد.

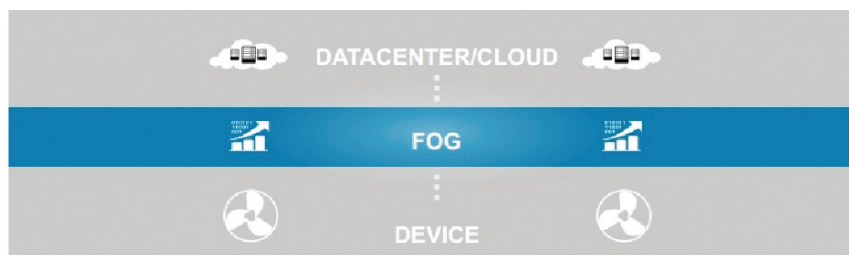
حجم داده‌های تحلیل شده در تجهیزاتی که به لحاظ فیزیکی در نزدیکی IoT قرار دارند، حدود ۴۰ درصد می‌باشد. بنابراین استدلال این است که تجزیه و تحلیل داده‌های IoT در نزدیکی جایی که ارائه می‌شوند، موجب کاهش زمان تأخیر می‌گردد.

این تکنولوژی چندین گنج‌گابایت از ترافیک را از شبکه اصلی منتقل نموده و داده‌های حساس را در داخل شبکه نگه می‌دارد.

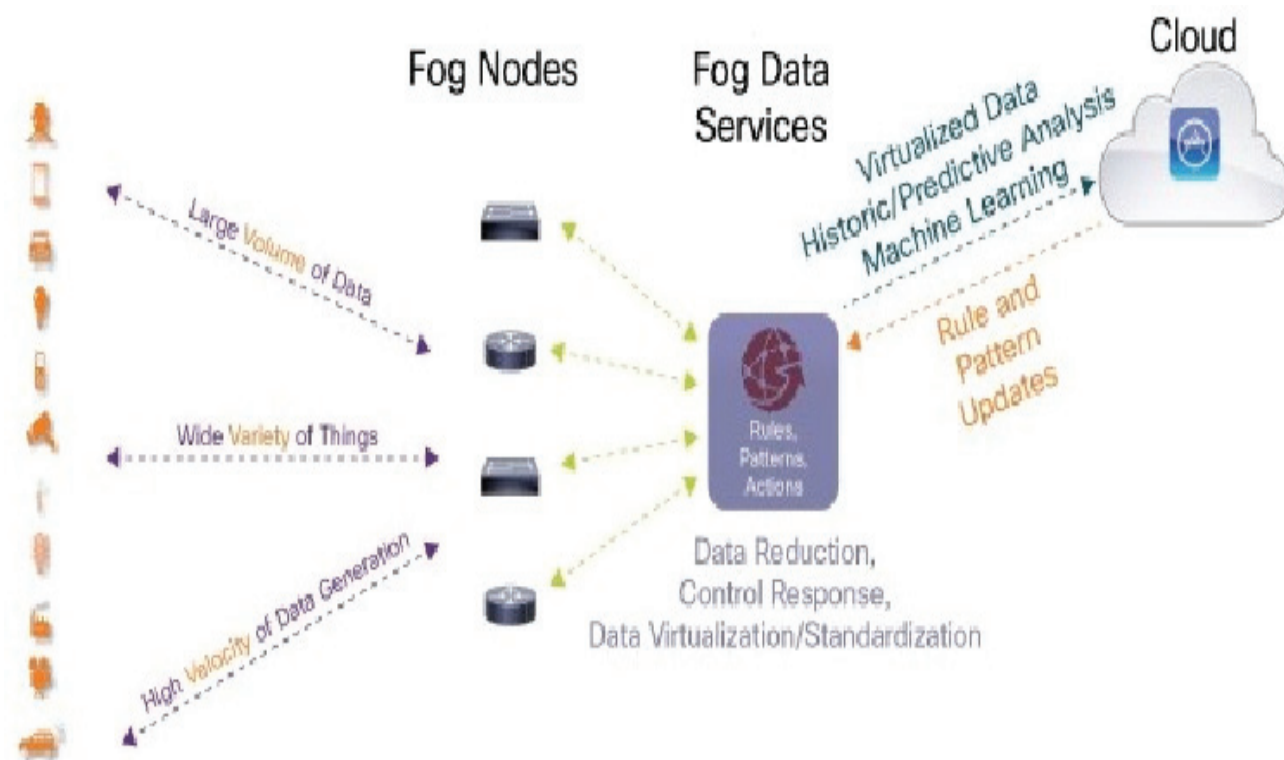
می‌نماید. این تجهیزات Fog Node نامیده می‌شوند و از طریق اتصال شبکه در هر جایی مانند سطح کارخانه، بالای تیرهای برق، در امتداد مسیر ریلی، در وسایل نقلیه یا روی سکوها نفتی قابل استفاده می‌باشند. هر تجهیزاتی با دارا بودن

Fog computing چیست؟

تکنولوژی Fog Computing، شرایط استقرار Cloud در نزدیکی تجهیزاتی که داده‌های IoT را تولید و روی آن فعالیت انجام می‌دهند، فراهم

Fog به ایجاد Cloud در نزدیکی تجهیزات تولید کننده‌ی داده‌ها می‌پردازد

را به Fog Node ها ارسال نماید.

جمع‌بندی

Fog Computing، شرایطی را برای Cloud فراهم می‌آورد که بتواند تا دو اگزایت داده‌ی حاصل از IoT در طول روز را مدیریت نماید. علاوه بر آن می‌توان چالش‌های مربوط به گسترش حجم زیاد داده‌ها، تنوع و سرعت را نیز با پردازش داده‌ها در نزدیک جایی که ایجاد شده و مورد نیاز می‌باشند، حل نمود.

این تکنولوژی با حذف مسیر ارسال به Cloud جهت انجام فرآیند تجزیه و تحلیل، موجب تسریع کسب آگاهی و اطلاعات در مورد رویدادها و پاسخ‌دهی سریع به آنها می‌گردد.

همچنین با انتقال چندین گیگابایت ترافیک از شبکه اصلی، نیاز به فرآیند پرهزینه‌ی افزایش پهنای باند را از بین برده و از طریق تحلیل داده‌های IoT در داخل همان فضا از این داده‌های حساس محافظت می‌نماید. در نهایت، سازمان‌هایی که از Fog Computing استفاده می‌کنند، به اطلاعات دقیق‌تر و سریع‌تری دست می‌یابند که موجب افزایش چابکی در کسب‌وکار، ارتقای سطح سرویس‌دهی و بهبود امنیت می‌گردد.

دریافت می‌کنند. سپس انواع مختلفی از داده‌ها توسط برنامه‌های Fog IoT به منظور تجزیه و تحلیل به مکان مناسب هدایت می‌شوند.

بررسی فرآیند های Fog و Cloud :

Fog Node

Feed های مربوط به تجهیزات IoT را که از هر نوع پروتکلی استفاده می‌کند، به صورت Real-Time دریافت می‌کند.

برنامه‌های فعال IoT را برای تحلیل و کنترل Real-Time با مدت زمان پاسخگویی میلی‌ثانیه اجرا می‌نماید.

قابلیت ذخیره‌سازی موقت، اغلب به مدت ۱ تا ۲ ساعت را ارائه می‌نماید.

یک خلاصه‌ی دوره‌ای از داده‌ها را به Cloud ارسال می‌کند.

پلتفرم Cloud

خلاصه داده‌ها را از تعداد زیادی Fog Node دریافت و جمع‌آوری می‌نماید.

روی داده‌های IoT و داده‌های حاصل از سایر منابع، تجزیه و تحلیل انجام می‌دهد تا به اطلاعات کسب‌وکار دسترسی یابد.

بر اساس این اطلاعات می‌تواند قواعد جدید برنامه

انواع برنامه های مربوط به Fog

برنامه‌های Fog نیز به اندازه Internet of Things از تنوع برخوردار می‌باشند. قابلیت‌های معمول این برنامه‌ها شامل مانیتورینگ و یا تجزیه و تحلیل داده‌های Real-Time مربوط به اشیای متصل به شبکه و سپس آغاز یک فعالیت است. لازم به ذکر است که این فعالیت می‌تواند شامل ارتباطات ماشین به ماشین یا M2M و یا تعاملات انسان با ماشین یا HMI گردد. به عنوان نمونه می‌توان از قفل شدن درب، تغییر تنظیمات تجهیزات، استفاده از ترمز در قطار، زوم شدن دوربین، باز شدن دریچه در صورت ایجاد فشار، رسم نمودار میله‌ای یا ارسال هشدار به تکنسین برای انجام اقدامات پیشگیرانه نام برد؛ و البته شایان ذکر است که این امکان و احتمالات نامحدود می‌باشند.

ایجاد برنامه‌های Fog در بخش تولید، نفت و گاز، خدمات رفاهی، حمل و نقل، معدن و بخش دولتی به سرعت در حال گسترش می‌باشد.

نحوه عملکرد Fog

Developer ها، برنامه‌های IoT را برای Fog Node ها در لبه شبکه نوشته و ارائه می‌دهند. Fog Node هایی که در نزدیک‌ترین مکان به لبه شبکه قرار دارند، داده‌ها را از تجهیزات IoT

مروری بر حملات جانبی بر روی کارت هوشمند

هادی اسکندری سبزی، بهاره هدایت، مهری یحیایی

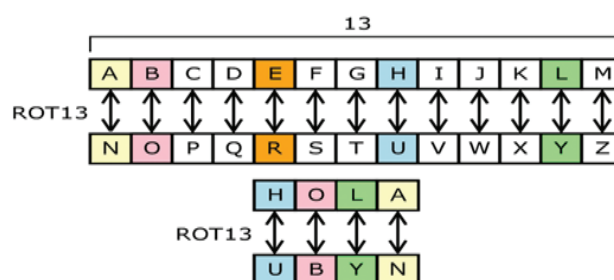
مقدمه

در سالهای اخیر رمزنگاری و تحلیل رمز از یک هنر، پا را فراتر گذاشته و یک علم مستقل شده است و در واقع به عنوان یک وسیله عملی برای ارسال اطلاعات محرمانه روی کانال‌های غیر امن همانند اینترنت، تلفن، ماکروویو و ماهواره‌ها شناخته می‌شود. با توجه به گستردگی ارتباطات کامپیوتری، پیشرفت تکنولوژی، آسان شدن روش‌های نقل و انتقال اطلاعات دیجیتال و توسعه فناوری‌های اطلاعات، به وجود آمدن مخابرات امن و شبکه‌های دیجیتالی مانند شبکه‌های اینترنت، هر روزه بر تعداد مصرف‌کنندگان از محصولات دیجیتالی افزوده می‌شود. از طرف دیگر قابلیت کپی برداری راحت‌تر و بدون افت کیفیت از این محصولات باعث شده است تا همواره طراحی سامانه‌هایی که بتواند از این محصولات و حقوق صاحبان آن‌ها محافظت کند یکی از نیازهای جدی این عرصه است.

از یک دیدگاه کلی امنیت اطلاعات دارای سه هدف اصلی است که این سه هدف را می‌توان به صورت زیر بیان کرد:

- **محرمانگی:** اطلاعات تنها توسط افراد مجاز قابل خواندن باشد.
- **جامعیت:** اگر اطلاعات در حین ارسال یا پردازش دست‌کاری شود، قابل تشخیص نباشد.
- **در دسترس بودن:** اطلاعات و منابع سیستم در دسترس افراد مجاز باشد و افراد غیرمجاز نتوانند خللی در امکان استفاده از منابع ایجاد کنند.

رمزنگاری از دیرباز به عنوان یک ضرورت برای حفاظت از اطلاعات خصوصی در مقابل دسترسی‌های غیرمجاز در تجارت، سیاست و مسائل نظامی وجود داشته است. به طور مثال تلاش برای ارسال یک پیام سری بین دو هم‌پیمان به گونه‌ای که حتی اگر توسط دشمن دریافت شود نیز قابل درک نباشد، در تاریخ رم قدیم نیز دیده شده و یک تاریخچه و قدمت طولانی دارد. در شکل زیر یک نمونه از رمزنگاری برای ارسال محرمانه اطلاعات که با شیفت دادن کلمات بوده است نشان داده شده است.

نمونه‌ای از مدل رمزنگاری شیفت کلمات

نوع از حملاتی هستند که به دستگاه‌های رمزنگاری اعمال میشوند. در این نوع حملات دستگاه رمزنگاری به همان شکلی که وجود دارد بدون اینکه کوچکترین آسیب فیزیکی ببیند، در حین اجرای الگوریتم رمزنگاری مورد حمله قرار می‌گیرد و هیچ خللی در شکل ظاهر و روند اجرای آن به وجود نمی‌آید، در نتیجه هیچ آثاری از حمله انجام شده بر روی دستگاه رمزنگاری باقی نخواهد ماند.

حملات جانبی بر روی کارت هوشمند

دستگاه‌های رمزنگاری دارای رابطه فیزیکی، منطقی و الکتریکی هستند. دسترسی به برخی از این رابطه‌ها ساده بوده و دسترسی به برخی نیازمند ابزار و تجهیزات خاصی است. در این نوع حملات دستگاه رمزنگاری به همان شکلی که وجود دارد مورد حمله قرار می‌گیرد و هیچ خللی در شکل ظاهر و روند اجرای آن به وجود نمی‌آید، در نتیجه هیچ آثاری از حمله انجام شده بر روی دستگاه رمزنگاری باقی نخواهد ماند. اغلب حملات غیر متجاوزانه با استفاده از ابزار و تجهیزات ارزان قیمتی انجام می‌پذیرد و در نتیجه تهدیدی جدی برای امنیت دستگاه‌های رمزنگاری است.

عموماً این نوع حملات را حملات جانبی کانال گویند. برای اولین بار در سال ۱۹۹۶ ایده استفاده از اطلاعات کانال جانبی برای تحلیل الگوریتم‌های رمز مدرن ارائه شد.

تاکنون چهار کانال اصلی به‌عنوان کانال جانبی تحلیل الگوریتم‌های رمزنگاری مورد استفاده قرار گرفته است که این چهار کانال عبارتند از: زمان اجرای الگوریتم، خطای محاسباتی الگوریتم، توان مصرفی در حین اجرای الگوریتم و امواج الکترومغناطیسی. البته باید ذکر کرد که عملی بودن هر یک از حملات کانال جانبی به قابل اندازه‌گیری بودن اطلاعات کانال جانبی مورد نظر بستگی دارد. برای مثال تنها در صورتی می‌توان از تحلیل توان مصرفی استفاده کرد که بتوان با دقت بالاتر و مناسبی مقدار توان مصرف شده در حین اجرای الگوریتم را به دست آورد.

در حالت کلی اینگونه می‌توان بیان کرد که هدف حملات جانبی کانال، استفاده از نشت اطلاعاتی است که یک دستگاه رمزنگاری به‌منظور دستیابی به کلید مخفی سامانه مورد استفاده قرار می‌دهد.

برای مثال یک الگوریتم رمزنگاری برای اجرای یک عملیات با کلیدهای متفاوت، دارای زمان‌های متفاوتی خواهد بود. این اختلاف زمان ممکن است قابل اندازه‌گیری بوده و برای حمله از طریق زمان مورد استفاده قرار گیرد و نشت اطلاعات از تراشه‌های الکترونیکی و کامپیوتر هنگام پردازش عملیات باعث به وجود آمدن آن شده است.

برخی از نمونه‌های نشت اطلاعات در شکل زیر نشان داده شده اند.

خروجی‌های غیرمستقیم از اجرای رمزنگاری بلوکی

در سالیان دور مکانیزم‌های امنیتی و کاربردهای آن معمولاً محدود به حوزه‌های نظامی و مراکز امنیتی بوده، اما در دهه‌های اخیر با گسترش شبکه‌های کامپیوتری و وجود آمدن کاربردهای گوناگون الکترونیکی مانند تجارت الکترونیک، امنیت اطلاعات در سایر حوزه‌ها هم مورد توجه قرار گرفته و به یک مسئله روزمره تبدیل شده است که ما همواره در کاربردهای روزانه با آن سروکار داریم. یکی از این کاربردهای مهم روزانه، استفاده از کارت‌های هوشمند است.

گسترش کارت‌های پلاستیکی در اوایل دهه ۱۹۵۰ میلادی آغاز شد. هزینه پایین این کارت‌ها که از جنس پلیوینیل کلراید بودند، باعث شد تا به‌سرعت جایگزین کارت‌های کاغذی شوند که تحمل تنش‌های فیزیکی و تغییرات آب و هوا را نداشتند.

در سال ۱۹۷۰ با پیشرفت چشمگیر در ریزپردازنده‌ها و ترکیب آن‌ها با حافظه‌های غیرفعال این امکان به وجود آمد تا از آن‌ها در کارت‌های هوشمند استفاده شود و تا به امروز ادامه دارد. کارت‌های هوشمند، امروزه در بسیاری از مواردی به‌کار می‌روند که نیاز به نگهداری و انتقال امن اطلاعات داده‌ها، کنترل دسترسی به سیستم‌های رایانه‌ای و نیز کنترل دسترسی فیزیکی به محیط‌های خاص به‌عنوان کلید الکترونیکی وجود دارند. از این نوع کارت می‌توان به‌جای کارت اعتباری و کارت پول، یا در سیستم‌های امنیتی کامپیوتری، سیستم‌های تشخیص هویت و بسیاری موارد دیگر استفاده کرد. بنابراین با توجه به کاربردهای مهمی که برای کارت هوشمند اشاره شد، می‌توان گفت که رمزنگاری و امنیت در کارت‌های هوشمند نیازی غیر قابل انکار و یکی از ملزومات مهم برای پیاده‌سازی کارت هوشمند است. کارت‌های هوشمند شرایطی را برای دسترسی به اطلاعات خود اعمال می‌کنند تا از محتویات داده‌های موجود در فایل‌ها محافظت کنند. کاربران فقط در شرایطی می‌توانند به نوشتن یا خواندن اطلاعات کارت اقدام کنند که شرایط دسترسی و مجوزهای لازم را داشته باشند.

در یک سیستم رمزنگاری معمولی با استفاده از رمز کننده‌های بلوکی، رمزگشایی معمولاً با توجه و تمرکز بر ورودی اولیه و خروجی نهایی و پنهانی به‌عنوان یک منبع اطلاعات برای حمله، آغاز می‌شود. این موارد شامل متن ورودی، کلیدهای مخفی و خروجی متن رمز شده نهایی است.

برخی از فرضیاتی که در این رابطه اظهار می‌شود عبارتند از اینکه: هیچ اطلاعاتی از کلید محرمانه برای مهاجم در دسترس نیست و تابع رمزنگاری به‌عنوان یک جعبه سیاه عمل می‌کنند. از آنجایی که این تابع در تمامی دستگاه‌های دنیا اجرا می‌شود، این فرضیات ممکن است کاملاً صحیح باشد که می‌توان به نحوی به این کلید دستیابی پیدا کرد. پس برای این‌که بتوان به کلید دست یافت، باید به الگوریتم حملاتی را ارائه نمود. بر اساس اینکه حمله کننده چه کنترلی را بر عملیات رمزگذاری دارد، حملات به دو دسته تقسیم‌بندی می‌شوند:

• حملات فعال

در این نوع حملات دستگاه رمزنگاری، ورودی‌های آن یا محیطی که دستگاه در آن در حال انجام عملیات است، دست‌کاری می‌شوند تا دستگاه رمزنگاری در شرایط غیرمعمول به اجرای عملیات رمزنگاری بپردازد

• حملات غیرفعال

در این نوع حملات دستگاه رمزنگاری به کار عادی خود ادامه داده و حمله‌کننده سعی دارد با استفاده از پارامترهای فیزیکی دستگاه تحت حمله، (همچون زمان اجرا و توان مصرفی و غیره) کلید مخفی دستگاه را کشف کند. به دلیل اینکه در این نوع حملات هیچگونه محدودیتی بر روی فعالیتی که دستگاه رمزنگاری انجام می‌دهد وجود ندارد، این نوع حملات قویترین

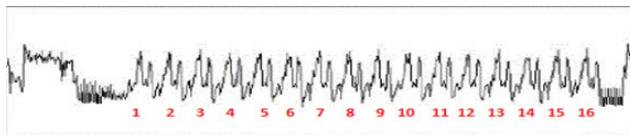
حمله بر اساس تجزیه و تحلیل توان

از آنجایی که سامانه‌های رمزنگاری نوین (کارت‌های هوشمند) با استفاده از گیت‌های منطقی پیاده‌سازی میشوند که خود این گیت‌های منطقی، از تعدادی ترانزیستور و المان‌های دیگر تشکیل شده است، جریان‌های به وجود آمده در این مدارات و ترانزیستورها باعث به وجود آمدن تشعشعات الکترومغناطیسی شده و باعث بروز اختلاف توان مصرفی و اتلاف توان مصرفی می‌شود. یکی از قدرتمندترین و معمولترین نوع حملات جانبی کانال استفاده از تجزیه و تحلیل توان برای حمله است. این حمله از طریق نشست اطلاعات از منبع توان که در طول اجرای الگوریتم رمزنگاری رخ می‌دهد مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این حملات سعی بر پیدا کردن یک راه‌حل و رابطه مناسب بین مصرف لحظه‌ای توان و وضعیت داخلی آن در زمان اجرای الگوریتم رمزنگاری است. چون توان مصرفی در یک مدار مجتمع نشان‌دهنده بروز اجزای سازنده مدار است، پس می‌توان گفت که توان مصرفی یک قسمت خاص از مدار و تغییرات به وجود آمده در توان مصرف آن براساس تغییرات اعمال شده در روشن و خاموش کردن مدار یا همان ترانزیستور است. برای مثال می‌توان اینگونه بیان کرد که یک پردازنده برای انجام عملیات جمع و یا هر عمل دیگر، مقداری انرژی مصرف می‌کند که در حالات مختلف متفاوت است. با توجه به اینکه میزان توان مصرفی یک مدار مجتمع به داده‌های پردازش شده بستگی دارد، اندازه‌گیری توان مصرفی آن، اطلاعاتی درباره عملیات اتفاق افتاده را آشکار میکنند. پس هنگامی که سامانه در حال پردازش داده‌های یک الگوریتم رمزنگاری است، توان آن می‌تواند برای استخراج کلید مورد استفاده قرار گیرد.

تجزیه و تحلیل توان برای حملات جانبی را میتوان به سه بخش تقسیم‌بندی کرد:

- پیدا کردن یک رابطه منطقی بین اطلاعات کلید محرمانه و مصرف توان لحظه‌ای و همچنین نیاز به تعیین ورودی‌های مورد نیاز برای سیستم و مقادیر خروجی برای اندازه‌گیری و یادداشت کردن آن.
- استخراج حالت‌های مختلف اندازه‌گیری و یادداشت آن که شامل موارد از قبل مشخص شده برای مصرف توان می‌شود.
- بررسی رابطه بین آیت‌های اندازه‌گیری به وسیله پردازش کردن بر روی اطلاعات استخراج شده.

بنابراین با بررسی اثرات توان، استخراج کردن آنچه در طول عملیات رخ داده است برای ما ممکن خواهد بود. برای مثال شکل زیر نشان میدهد که مصرف توان لحظه‌ای برای یک قطعه رمزنگاری بر اساس الگوریتم (DES) انجام شده است.

نشان دادن آثار مصرف توان در الگوریتم DES

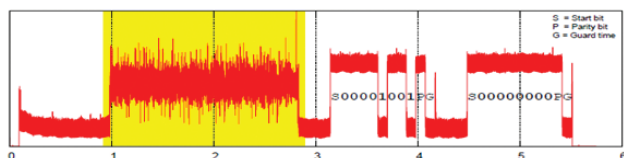
۱۶ مرحله منحصربه‌فرد از رمزنگاری با استفاده از الگوهای تکرار شده در شکل قابل مشاهده است. شکل بالا نشان دهنده مصرف توان لحظه‌ای برای یک قطعه رمزنگاری بر اساس الگوریتم (DES) می‌باشد.

به وسیله شناختن این نقاط در یک رمزنگاری برای حمله، میتوان آن را برای حمله قدرتمندانه‌تر مورد استفاده قرار داد. این اختلاف و تفاوت در مصرف توان لحظه‌ای نیز می‌تواند به ارزش و مقدار هر بیت که در حال دست‌کاری

و اجرای عملیات است، مربوط باشد. در این حالت حمله‌کننده مستقیماً از طریق بررسی مقدار توان خروجی توان مصرفی حمله را انجام می‌دهد و داده‌های به دست آمده از توان مصرفی الگوریتم در حین اجرای رمز، به صورت مستقیم برای پی بردن به الگوریتم رمز و بیت‌های کلید مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این نوع روش‌ها با استفاده از شکل موج خروجی و اینکه با چه الگوریتمی سیستم در حال رمز کردن است مستقیماً می‌توان پی به رابطه الگوریتم برد و مقدمات استخراج برای کلید را فراهم آورد. حملاتی که مبتنی بر این روش هستند به دو صورت انجام می‌پذیرد:

• حمله از طریق تحلیل توانی ساده (SPA)

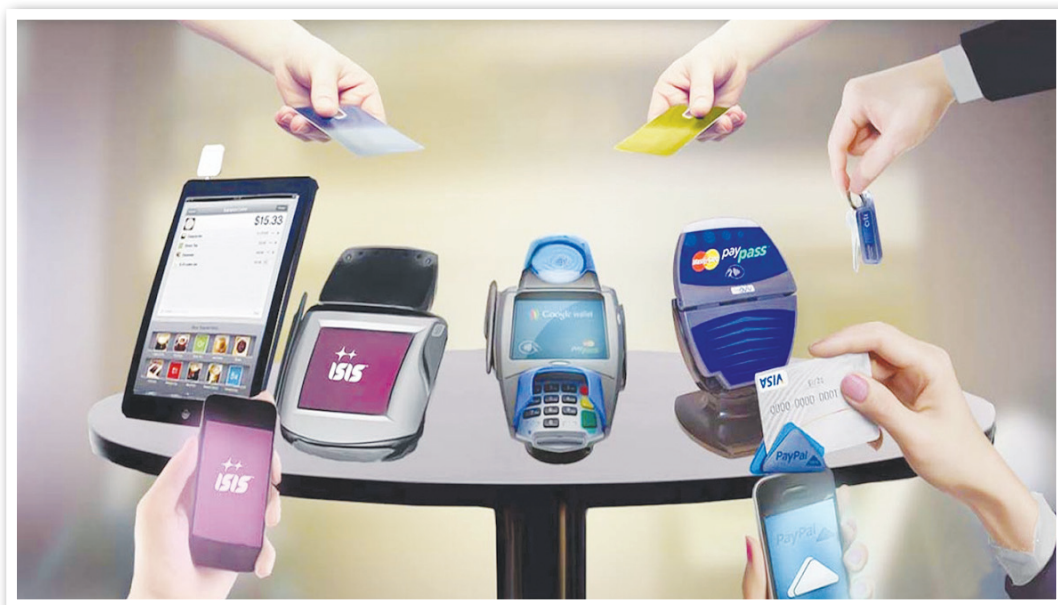
در این روش حمله‌کننده مستقیماً از طریق بررسی شکل موج بدست آمده، مقدار توان خروجی توان مصرفی حمله را انجام می‌دهد. داده‌های به دست آمده از شکل موج توان مصرفی الگوریتم در حین اجرای رمز، به صورت مستقیم برای پی بردن به الگوریتم رمز و بیت‌های کلید مورد استفاده قرار می‌گیرد. در این روش‌ها با استفاده از شکل موج خروجی و اینکه با چه الگوریتمی سیستم در حال رمز کردن است، مستقیماً می‌توان پی به رابطه الگوریتم برد و مقدمات استخراج کلید را فراهم آورد. اگر الگوریتم رمز به نحوی پیاده‌سازی شود که مسیر اجرای دنباله دستورالعمل‌ها وابسته به داده‌های مورد پردازش، مثلاً بیت‌های کلید باشد، با توجه به اینکه با SPA می‌توان دستورالعمل‌های در حال اجرا را آشکار کرد، در این صورت با روش ساده SPA می‌توان اطلاعات زیادی در رابطه با بیت‌های کلید به دست آورد. در این نوع روش، با استفاده از تجزیه و تحلیل شکل موج‌های خروجی و همچنین مقادیر خروجی به دست آمده، مهاجم سعی در پیدا کردن الگوهایی برای مطابقت دادن با یک الگوی قالب و یک رابطه منطقی بین الگوریتم‌های به وجود آمده برای رمز کردن را دارد. شکل زیر استخراج و حدس کلید به این روش را نشان می‌دهد.

استخراج کد از طریق تجزیه و تحلیل توانی ساده

• حمله از طریق تحلیل تفاضلی توان (DPA)

در اغلب موارد، SPA به تنهایی برای استخراج یک کلید مخفی کافی نیست. حمله از طریق DPA بسیار قویتر از حمله از طریق تجزیه و تحلیل آماری است. در روش پیشرفته‌تر تحلیل توان یعنی روش تحلیل تفاضلی توان از همبستگی بین مصرف توان سیستم که در هنگام اجرای الگوریتم رمز به کار می‌روند، جهت حمله به سیستم استفاده می‌شوند. مزیت اصلی حملات DPA در مقایسه با حملات SPA این است که در این نوع حملات هیچ دانش دقیق در مورد رمزنگاری دستگاه لازم نیست. در حملات SPA آنالیز مصرف توان یک دستگاه عمدتاً در طول محور زمان قرار دارد و در نتیجه مهاجم سعی میکند با پیدا کردن یک الگو و رابطه مناسب بین شکل موج اصلی الگوریتم رمز و شکل موج بدست آورده از اجرای الگوریتم، پی به کلید و نوع رمزنگاری ببرد. در صورتی که در حمله DPA، شکل نمونه‌ها در طول محور زمان زیاد مورد اهمیت نیست و از این رو در لحظات ثابتی از زمان به داده‌های پردازش‌شده بستگی دارد، همچنین حملات DPA منحصراً وابسته به مصرف توان داده‌ها می‌باشد.

پی نوشت:

1. Simple Power Analysis
2. Differential Power Analysis

منابع:

۱. باقرزاده، ج.، (۱۳۹۱)، «تحلیل توانی کارت هوشمند»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی شریف
۲. اسکندری، ه.، (۱۳۹۳)، «رمزنگاری تصاویر دیجیتال»، پایان نامه فرجی، آ.، (۱۳۸۷)، «حمله تحلیل توانی روی الگوریتم رمز Serpent و بررسی تکنیک WDDL در ارتقاء امنیت آن»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی امیرکبیر.
۴. ریحانی تبار، م.، (۱۳۸۱)، «حمله به کارتهای هوشمند با استفاده از اطلاعات ناشی»، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی شریف.
- کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی.
5. <https://fa.wikipedia.org/wiki>
6. International Standard, (2006) ISO/IEC 3-7816 Third edition, Published in Switzerland.
7. Kevin, M., (2012) "Differential Power Analysis attacks on AES" Cryptography II VCSG706-, USA.
8. Pauk, K. (1999) "Differential Power Analysis" technical report, cryptography research inc.
9. Dennis, V., (2012) "Reverse engineering of Java Card applets using power analysis" Faculty of Electrical Engineering, Mathematics and Computer Science, Mekelweg 4, 2628 CD Delft. The Netherlands.
10. Artin, P., (2010) "Reverse engineering of Java Card Applets" Bachelor Thesis, Masaryk University Faculty Of Informatics.
11. Pauk, K. (1996) "timing attacks on implementations of diffie hellman rsa dss and other systems" in Advances in cryptography -crypto., Vol 1109, pp113-104

گامهای اساسی برای انجام یک آزمون DPA به شرح زیر است:

- انجام تعداد زیادی از عملیات رمز یا رمزگشایی بر روی یک دستگاه رمزنگاری با مجموعههای مختلف از دادهها
- پردازش و اندازه گیری و ثبت مصرف توان و خروجی دادهها یا ورودی آن در طول هر یک از عملیات اجرایی
- تقسیم بندی اندازه گیری توان به زیرمجموعههایی مطابق با ویژگی پردازش شده
- در نهایت با پیدا کردن اختلاف آماری بین زیر مجموعهها، وقتی که اختلاف مشاهده شد، نشأت اطلاعات تشخیص داده شده است.

جمع بندی

امنیت در تمام دورانها یکی از نگرانیهای بزرگ در سیستم مخابراتی و محاسباتی بوده و محققان همواره در تلاش برای بالا بردن امنیت اطلاعات ذخیره شده خود هستند.

با توجه به توسعه اجتناب ناپذیر کارت هوشمند در زندگی روزمره، امنیت کارت هوشمند از اهمیت ویژه ای برخوردار است. هدف اصلی این تحقیق، بررسی نقاط ضعف در الگوریتمهای رمزنگاری پیاده سازی شده در کارتهای هوشمند با استفاده از تحلیل حملات جانبی بر روی آن بوده، به همین منظور با استفاده از تحلیلها می توان به کلید رمزنگاری پیاده سازی شده در کارت هوشمند پی برد و اطلاعات را استخراج کرد. اهمیت این نوع حملات به حدی بوده که به محض مطرح شدن موضوع، پیاده سازی روشهایی که اقدام به جلوگیری از تحلیلهای مختلف بر روی کارت هوشمند باشد، الزام شده و تولیدکنندگان این قطعات باید در تکنولوژی ساخت، این موارد را در نظر داشته باشند.

از مطلوبیت تا مسئولیت با نشان کیفیت

نشان کیفیت

مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک، نشان کیفیت محصولات را در زمینه تجهیزات و قطعات فناوری اطلاعات و ارتباطات، لوازم صوتی- تصویری، تجهیزات پزشکی، باتری (لیتیم ثانویه و اسید سربی)، گیرنده‌های تلویزیونی دیجیتال، انواع لوازم خانگی و امنیت و کیفیت و زیر ساخت کلید عمومی محصولات فناوری اطلاعات، در راستای حمایت از حقوق مصرف کنندگان نهایی و حمایت و تشویق وارد کنندگان و تولید کنندگان معتبر، ارائه می‌کند.

مزایا برای مصرف کنندگان

- اطمینان مصرف کننده از صحت ادعاها در مورد محصول و نماینده فروش، خدمات حین فروش و پس از فروش معتبر.
- سنجش صحت ادعاها توسط شخص ثالث معتبر و متخصص (جلب اعتماد مصرف کننده).
- ایجاد پایه مناسبی برای مقایسه محصولات مختلف (حق انتخاب مصرف کننده از حقوق اساسی اوست).
- کاهش خطرات ناشی از قاچاق کالا، ایجاد بازار خاکستری و ورود کالاهای بی کیفیت.

مزایا برای متولی محصول

- کمک به تولید کننده و وارد کننده در تشخیص اشکالات احتمالی و عدم تطابق محصول خود با استانداردهای ضروری.
- کمک به تولید کننده و وارد کننده در جلوگیری از جعل محصولات آنان.
- افزایش سهم بازار با تکیه بر مزیت کیفیت.
- حرکت به سمت شفاف سازی بازار.
- اطلاع رسانی عمومی در سایت و معرفی شرکت‌ها و محصولات دارنده نشان کیفیت.

نشان کیفیت بر اساس ویژگی‌های محصول، نماینده معتبر و خدمات حین فروش و پس از فروش آن شاخص بندی شده و بعنوان تائید کیفیت و تطابق محصول با استانداردهای ملی و بین‌المللی بر روی محصول، یا بسته‌بندی آن نصب می‌شود.

نشان کیفیت گویای این مطلب است که محصول دارای این نشان، علاوه بر رعایت استانداردهای فنی و ایمنی، دارای نمایندگی‌های فروش و خدمات حین فروش و پس از فروش معتبر و شناخته شده است و به مصرف کننده اطمینان استفاده از این خدمات را می‌دهد.

جهت ارائه نشان کیفیت لازم است نمونه محصول از نظر کیفیت، کارایی، امنیت، ایمنی و سازگاری الکترومغناطیسی، در جریان آزمون‌ها با استانداردهای ملی و بین‌المللی تطبیق داده شود.

همچنین محصولات در طول دوره تحت گواهی بصورت مستمر مورد پایش قرار می‌گیرند تا از ثبات کیفیت و تطابق با استاندارد آنها اطمینان حاصل شود.

نشان کیفیت تامین کننده را از نظر ارائه خدمات حین فروش و ارائه خدمات پس از فروش شاخصهای سازمان حمایت مصرف کنندگان و تولید کنندگان ارزیابی می‌کند.

فرایند اعطای **نشان کیفیت** به تدریج موجب خروج محصولات بی کیفیت و خدمات فروش و پس از فروش نامعتبر از بازار شده و بدین ترتیب تولیدکنندگان مشکل رقابت با محصولات ارزان قیمت ولی بدون کیفیت و با خدمات فروش و پس از فروش نامناسب را نخواهند داشت و فروش، تولید و واردات محصولات مرغوب گسترش خواهد یافت.

این حق مسلم شماست که کالای با کیفیت و با خدمات معتبر خریداری کنید

با نشان کیفیت مرکز تحقیقات صنایع انفورماتیک این اطمینان محقق می‌گردد.

Quality